

Liczba punktów:	
-----------------	--

WOJEWÓDZTWO Szkoła -.....

..... W

Imię i nazwisko ucznia Klasa

Uwaga!

- Na rozwiązanie wszystkich zadań części I etapu centralnego masz 90 minut (łącznie z zapoznaniem się z niniejszą instrukcją)
- Pamiętaj, że odpowiedzi udzielasz długopisem w kolorze niebieskim lub czarnym
- Nie można używać ołówków ani korektorów (za ich stosowanie Twoja praca zostanie zdyskwalifikowana i za całość otrzymasz 0 pkt.)
- Dopuszcza się możliwość poprawek w jedyny sposób – należy skreślić część wypowiedzi i obok napisać nową, do oceny
- Mazanie, poprawianie wypowiedzi (zwłaszcza dat czy nazwisk) jest niedopuszczalne i przy ocenianiu wypowiedzi będzie pomijane.
- Na ostatniej stronie testu masz brudnopis, który nie będzie podlegał ocenie
- Sprawdź, czy Twój arkusz zawiera 12 stron, w przypadku braków – zgłoś przedstawicielowi KG

..... Zadanie 1. (0-3) Wpisz imię i nazwisko podanej osoby oraz pełną nazwę instytucji, którą on zarządza:

a/		
b/		
c/		

..... Zadanie 2. (0-2)

Do podanych poniżej terminów dopisz właściwe nazwy pojęć.

- A. Proces przystosowania się jednostki do życia w społeczeństwie, którego rezultatem jest nabycie odpowiednich kompetencji społecznych -
- B. Proces, w którym następuje osłabienie relacji łączących jednostkę ze społeczeństwem, wyrażające się w poczuciu izolacji społecznej -
- C. Proces zmierzający do tego, że jednostka zmienia swoje dotychczasowe zachowania, normy i wartości – uznane przez społeczeństwo za nieodpowiednie – na postawy, reguły i wartości społecznie akceptowane -

..... /5 Suma pkt. za zadania 1-2

..... Zadanie 5. (0-2). Masz podane loga różnych organizacji regionalnych. Wpisz poniżej ich pełne polskie nazwy.

		
a/	b/	c/

..... Zadanie 6. (0-2). O wyborze głowy państwa

Od ubiegłego tygodnia to państwo ma nowego prezydenta Barhama Saliha. Wybrał go parlament w zgodzie z umową polityczną zawartą w 2003 r. po obaleniu Saddama Husajna: prezydentem musi być Kurd, premierem – szyita, a przewodniczącym parlamentu – sunnita. Dotychczas wybór prezydenta dysponującego jedynie ceremonialnymi uprawnieniami był czystą formalnością. Zatwierdzano po prostu kandydata przedstawionego przez posłów kurdyjskich. Ale tym razem było ich dwóch: Fuad Husajn i Barham Salih. Pierwszego poparła Kurdyjska Partia Demokratyczna (KDP), drugiego – Patriotyczna Unia Kurdystanu (PUK). Salih wygrał, bo większość szyicka w parlamencie uważa PUK za partię bardziej spolegliwą.

Na podstawie: wyborcza.pl

6. 1. Zaznacz, które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F).

- A. Państwo, którego dotyczy tekst, to Afganistan. P F
- B. Poza państwem, którego dotyczy tekst, Kurdowie zamieszkują w zwartych skupiskach także w Turcji, Syrii i Iranie. P F
- C. Wspomniane w tekście wydarzenia z 2003 roku były jedną z tzw. „kolorowych rewolucji”. P F

6.2. Rozstrzygnij, czy system polityczny państwa, którego dotyczy tekst, to system parlamentarno-prezydencki. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

.....

Ź: IM

..... Zadanie 7. (0-2). Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaznacz, które z poniższych zdań są prawdziwe (P), a które fałszywe (F).

- A) Prezydent RP powołuje swoich przedstawicieli do KRRiT. P F
- B) Rada Ministrów może zostać odwołana przez prezydenta na skutek nieuchwalenia wotum zaufania przez Sejm. P F
- C) Drugi krok prowadzący do powołania Rady Ministrów należy do prezydenta RP. P F
- D) Administracja rządowa na szczeblu wojewódzkim to m.in. administracja niezespółona podlegająca bezpośrednio premierowi P F
- E) Weto prezydenta RP odrzuca sejm większością bezwzględną P F

..... /6 Suma pkt. za zadania 5 - 7

..... **Zadanie 8. (0-2)** Do podanych skrótów dopisz pełne nazwy związane z polityką w kwestiach społecznych:

- A. POZ-
- B. KRUS-
- C. AOS-
- D. FUS-

..... **Zadanie 9. (0-1)**

Fragment ogłoszenia o pracę w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Urzędowie

Jednostka	Urząd Gminy Urzędów
Stanowisko	młodszy referent ds. świadczeń rodzinnych
Wykształcenie	wyższe magisterskie
Wymiar czasu pracy	pełny etat, 8 godzin dziennie, 40 godzin tygodniowo
Miejsce wykonywanej pracy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie, 23-250 Urzędów, ul. B. Dzikowskiego 1
Termin składania dokumentów	24-08-2012

www.bip.lublin.pl

Zaznacz, które z poniższych zdań są prawdziwe (P), a które fałszywe (F).

1. Powyższe ogłoszenie musiało zostać podane do wiadomości publicznej przed 24.08.2012 r. - **P** **F**
2. Powyższe ogłoszenie pochodzi z Dziennika Urzędowego „Monitor Polski”. - **P** **F**
3. Oferta złożona do powyższego ogłoszenia przez absolwenta studiów I stopnia zostanie odrzucona z przyczyn formalnych. - **P** **F**

Ź: EM 2019.05

..... **Zadanie 10. (0-2).**

Zapoznaj się z przykładowymi wynikami głosowania sejmowego i wykonaj polecenia.

Głosowało: 460

Większość bezwzględna: 231

Za: 236

Przeciw: 213

Wstrzymało się: 11

A. Napisz, ile wynosi kworum w izbie parlamentarnej, której wyniki głosowania przedstawiono.

.....

B. Podaj dwa przypadki określone w Konstytucji RP, w których sejm stosuje wskazaną większość.

-.....

-.....

C. Oblicz, ile wynosiłaby większość kwalifikowana w przypadku przedstawionego głosowania, gdyby dotyczyło ono uchwalenia zmian w konstytucji.

.....

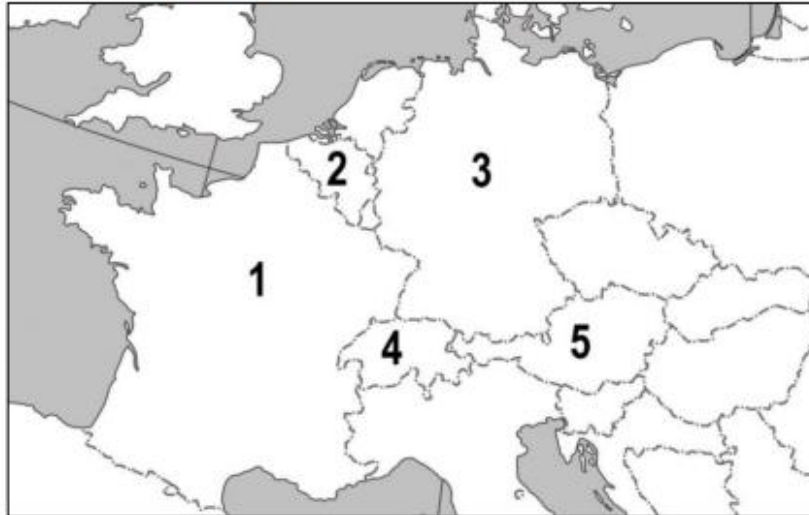
..... /5 **Suma pkt. za zadania 8 - 10**

..... Zadanie 11. (0-3)

O systemie władzy w jednym z państw w Europie To federalne państwo jest republiką, w której głową państwa jest – niemający legitymizacji pochodzącej z powszechnych wyborów bezpośrednich – prezydent, a funkcje prawodawcze sprawują dwa organy: Parlament Federalny (Związkowy) i Rada Federalna (Związkowa). Poza prezydentem organem egzekutywy jest rząd, odpowiedzialny przed pierwszym z wymienionych organów prawodawczych.

Na podstawie: Społeczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych, red. K.A. Wojtaszczyk, W. Jakubowski, Warszawa 2017, t. II, s. 47–51.

Fragment mapy politycznej Europy

11.1 Podaj nazwę opisanego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

Nazwa państwa – Numer na mapie –

11.2 Uzasadnij, że nie wszystkie państwa oznaczone na mapie numerami 1–5 spełniają każde z poniższych kryteriów:

a/ Występowanie jednego z klasycznych typów trójpodziału władzy –

.....
.....

b/ Występowanie republikańskiej formy rządu –

.....
.....

Ź: EMP 2022.12

... Zadanie 12. (0-2).

Do podanych rodzajów administracji rządowej w Polsce dobierz odpowiadające im organy. We wskazane miejsca wpisz właściwe numery.

Administracja rządowa:

Organy władzy:

A. niezespólna

1. Komisja Nadzoru Finansowego

B. zespólna

2. Prezes Rady Ministrów

C. organ naczelny

3. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Białymstoku

D. organ centralny

4. Starosta powiatu golubsko - dobrzyńskiego

5. Opolski Kurator Oświaty

..... /5 Suma pkt. za zadania 11 - 12

..... Zadanie 13. (0-3) Do podanych na mapach rejonów konfliktów etnicznych podaj nazwę danego obszaru konfliktu oraz dwie dowolne strony tego konfliktu.

<p>a/</p> <p>Czarnogóra</p> <p>Albania</p> <p>Macedonia Północna</p>	<p>Nazwa obszaru konfliktu:</p>
<p>b/</p> <p>Albera</p> <p>Isola d'Elba</p> <p>Sardegna</p>	<p>Nazwa obszaru konfliktu:</p>
<p>c/</p> <p>ROMANIA</p> <p>UKRAINE</p> <p>BLACK SEA</p>	<p>Nazwa obszaru konfliktu:</p>
	<p>Dwie strony konfliktu:</p>

..... /3 Suma pkt. za zadanie 13

.....Zadanie 14. (0-2) Organy III RP. Wpisz nazwę organu, którego kompetencji dotyczą poniższe opisy:

a/ konstytucyjny organ państwa stojący na straży niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów	
b/ pełni kompetencje prezydenta RP w przypadku skrócenia jego kadencji lub w przypadku niemożliwości sprawowania przez niego swoich kompetencji	
c/ powołuje 2 członków do KRS, 1 do KRRiT, 3 do RPP, wyraża zgodę na powołanie RPO i RPD	
d/ stoi na czele rządowej administracji zespolonej (jest jej zwierzchnikiem), podlegając bezpośrednio premierowi, który go powołuje i odwołuje	
e/ szczególny organ sądowy powoływany do sądenia prezydenta RP i najwyższych urzędników państwowych, w razie zdrady stanu, naruszenia konstytucji i ustaw lub dopuszczenia się przestępstw w związku z urzędowaniem	

..... Zadanie 15. (0-3)

Wpisz pełne nazwy poniższych partii politycznych (przy nr 1) oraz wpisz imię i nazwisko szefa (przewodniczącego) podanej partii (przy nr 2).

a/ 	A1/..... A2/.....
b/ 	B1/..... B2/.....
c/ 	C1/..... C2/.....

..... Zadanie 16. (0-2) O sytuacji w Polsce

Evakuacja mieszkańców, zamknięte szkoły, stan alarmowy przekroczony w 50 miejscowościach, stan ostrzegawczy w kolejnych 49 miejscowościach, głównie w zlewni górnej Wisły i Sanu. W woj. śląskim poważna sytuacja występuje w 8 miejscowościach.

www.dziennikzachodni.pl

16.1. Podaj nazwę stanu nadzwyczajnego, który mógł zostać wprowadzony w sytuacji przedstawionej w tekście.

16.2. Zaznacz nazwę organu władzy uprawnionego do wprowadzenia stanu nadzwyczajnego w sytuacji przedstawionej w tekście.

- A. rada gminy
B. Rada Ministrów RP
C. sejmik województwa
D. Prezydent RP

Ź: EM 2018.05

..... /7 Suma pkt. za zadania 14-16

..... **Zadanie 17. (0-2)**

Przepisy prawne art. 121. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

1. Ustawę uchwaloną przez Sejm Marszałek Sejmu przekazuje Senatowi.
2. Senat w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy może ją przyjąć bez zmian, uchwalić poprawki albo uchwalić odrzucenie jej w całości. [...]
3. Uchwałę Senatu odrzucającą ustawę albo poprawkę zaproponowaną w uchwale Senatu [...] uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzuci jej bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 29 września 2022 r.).

Tabela. Wyniki głosowania w Sejmie RP dotyczące odrzucenia poprawki do ustawy zaproponowanej w uchwale Senatu RP

Głosów za odrzuceniem	225
Głosów przeciw odrzuceniu	200
Głosów wstrzymujących się	30

17.1 Rozstrzygnij, czy poprawkę zaproponowaną w uchwale Senatu RP, której dotyczy tabela, uznano by za przyjętą. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do przytoczonych przepisów prawnych.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

17.2 Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1. Okres wskazany w art. 121 ust. 2 nosi nazwę *vacatio legis*. **P F**
2. Tzw. weto Prezydenta RP w procesie ustawodawczym może być odrzucone przez Sejm RP większością wskazaną w art. 121 ust. 3. **P F**

Ź: EMP 2022.12

..... **Zadanie 18. (0-2)**

Trzy rodzaje większości głosów.

Przy podejmowaniu decyzji w różnego rodzaju głosowaniach stosuje się zazwyczaj większość zwykłą, bezwzględną lub kwalifikowaną. W tym ostatnim przypadku mogą być jej różne odmiany.

Zaznacz (wstaw znak „X” w odpowiedniej kolumnie), jaką większością głosów w RP – zwykłą, bezwzględną czy kwalifikowaną – są podejmowane wymienione poniżej decyzje.

	Decyzja	Zwykła	Bezwzględna	Kwalifikowana
A	Skrócenie kadencji sejmu – uchwałą Sejmu			
B	Uchwalanie ustaw przez sejm			
C	Wnioski senatu do ustawy sejmowej odrzucane przez sejm			
D	Zatwierdzenie stanu wojennego i wyjątkowego przez sejm			
E	Zmiana konstytucji przez senat			

..... /4 **Suma pkt. za zadania 17-18**

..... Zadanie 19. (0-2).

Teksty o Inicjatywie Trójmorza

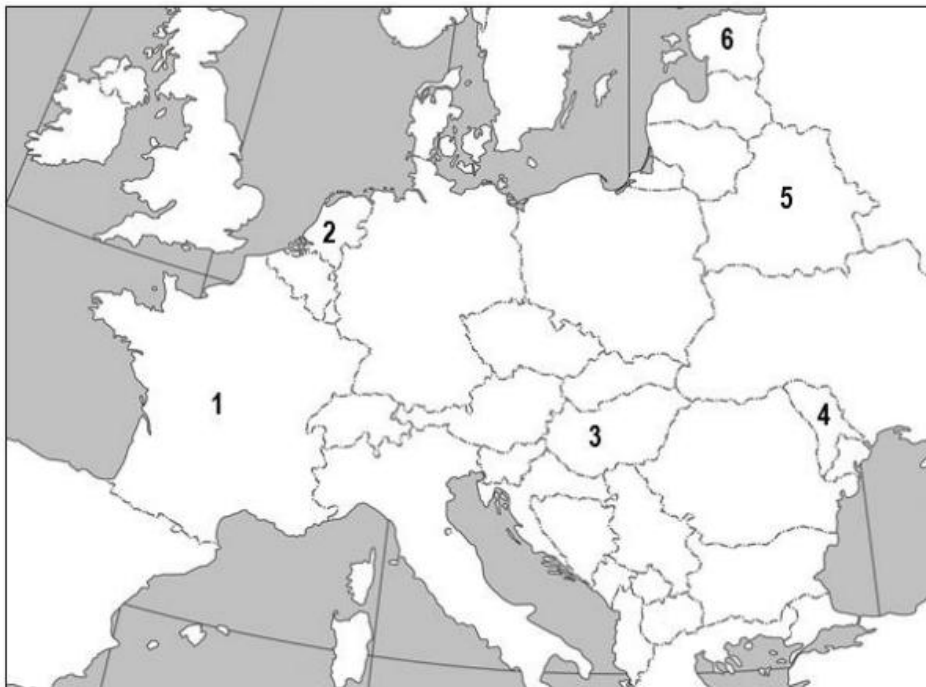
Tekst 1. Inicjatywa Trójmorza [...] to forum współpracy państw członkowskich UE. [...] Przynależność do unijnego jednolitego rynku europejskiego [...] jest warunkiem czerpania pełni korzyści z rozwoju infrastruktury transportowo-komunikacyjnej, infrastruktury tranzytu surowców energetycznych i energii elektrycznej oraz cyfryzacji, które to trzy płaszczyzny merytoryczne są obszarem współpracy w ramach IT. [...] Projekt dywersyfikacji źródeł dostaw gazu i integracji infrastruktury gazowej w Regionie Trójmorza z wdrożeniem projektu Baltic Pipe [...] ma być może nawet jeszcze większe znaczenie strategiczne niż autostrady [Via Carpatia].

P. Żurawski vel Grajewski, Gruzja i Ukraina – potencjalni partnerzy Trójmorza, „Gazeta Polska” 2020, nr 44, s. 52–55.

Tekst 2. Dwunastka Trójmorza, którą zamieszkuje 110 milionów ludzi, już dziś stanowi silny potencjał gospodarczy UE. [...] Zaledwie pięć lat temu prezydenci Polski i Chorwacji, przekonani do realizacji tej strategii, otwierającej państwa Europy Środkowo-Wschodniej na Bałtyk, Adriatyk i Morze Czarne, postanowili powołać inicjatywę Trójmorza. Projekt ten największy niepokój wywołał w Moskwie.

P. Grochmalski, Trójmorze, czyli peryferie stają się liderem, „Gazeta Polska” 2020, nr 44, s. 56–57.

Fragment mapy politycznej Europy i Azji

19.1 Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Forma integracji gospodarczej, której nazwę podkreślono w tekście pierwszym, nie zakłada

- A. prowadzenia wspólnej polityki pieniężnej, w tym mechanizmu kursów walutowych.
- B. prowadzenia wspólnej polityki handlowej wobec państw trzecich – unii celnej.
- C. swobodnego przepływu kapitału i towarów.
- D. swobodnego przepływu osób i usług

19.2 Podaj nazwy dwóch państw biorących udział w inicjatywie, której dotyczą teksty, oraz numer, którym oznaczono każde z nich na mapie.

- Nazwa państwa- numer-
- Nazwa państwa- numer-

Ź: EMP 2022.03

..... /2 Suma pkt. za zadania 19

..... **Zadanie 20. (0-3)**

Przepisy prawne z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Przepis 1. [...] ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe [...].

Przepis 2. [...] zawiera umowy międzynarodowe wymagające ratyfikacji oraz zatwierdza i wypowiada inne umowy międzynarodowe [...].

Przepis 3. [...] sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi [...]. Przepis 4. [...] decyduje w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej o stanie wojny [...].

Przepis 5. [...] mianuje i odwołuje pełnomocnych przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych [...].

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 19 stycznia 2022 r.).

20.1 Do każdej nazwy organu władzy w Rzeczypospolitej Polskiej przyporządkuj dwa przepisy prawne, w których unormowano jego kompetencje – wpisz właściwe numery.

a/ Prezydent RP –;

b/ Rada Ministrów RP –;

20.2 Odnosząc się do specyfiki prawa Unii Europejskiej, uzasadnij, że do stosowania w RP niektóre akty prawa stanowione przez tę organizację nie wymagają procedur, których dotyczą przepisy 1. i 2.

.....

.....

.....

Ź: EMP 2022.03

..... **Zadanie 21. (0-2)**

Wpisz w wolne miejsca w tabeli nazwę pojęć prawnych, których dotyczą opisy:

	Opis	Pojęcie prawne
A	pismo, które rozpoczyna proces cywilny; żądanie przeprowadzenia procesu i wydania orzeczenia w oznaczonej sprawie	
B	pismo, które wnosi oskarżyciel publiczny lub prywatny w postępowaniu karnym, zawiera opis zarzuczonego czynu, kwalifikację karną i uzasadnienie oskarżenia	
C	wywieszona na drzwiach sali rozpraw informacja o tym, jakie sprawy i kiedy będą rozpatrywane w danym dniu rozpraw sądowych	
D	żądanie przeprowadzenia procesu i wydania orzeczenia w oznaczonej sprawie składane przez powoda w procesie cywilnym	

..... **Zadanie 22. (0-1)**

Uzupełnij tabelę – wpisz, o jakiej rodzinie systemów prawnych jest mowa w poniższych opisach:

	Opis	System prawa
A	tworzony także (oprócz ustaw) poprzez orzeczenia sędziów, precedensy, które nie mają podstawy w prawie stanowionym lub w zwyczaju	
B	uznanie powszechnie obowiązujących w społeczeństwie praktyk postępowania za normy prawne	

..... /6 **Suma pkt. za zadania 20-22**

..... **Zadanie 23. (0-2)**

Sąd w Polsce w kwestii przestępstwa zniesławienia

25 stycznia 2011 roku Sąd Rejonowy – Poznań Stare Miasto w VIII Wydziale Karnym stwierdził po przeprowadzeniu rozprawy, iż oskarżony – upowszechniając na swym blogu internetowym zarzuty dotyczące postępowania burmistrz – poniżył ją w opinii publicznej i naraził na utratę zaufania potrzebnego dla sprawowania stanowiska burmistrza, czym dopuścił się zniesławienia. Sąd uznał oskarżonego winnym i orzekł m.in. karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, zakaz wykonywania zawodu dziennikarza na okres 1 roku oraz zobowiązał go do przeproszenia oskarżycielki prywatnej na piśmie.

Na podstawie: Uzasadnienie wyroku w sprawie blogera z Mosiny, www.obserwatorium.org

23.1 Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyrok wskazuje, że sąd uznał, iż oskarżony naruszył dobre imię osoby zajmującej stanowisko publiczne, a tym samym przekroczył granice

- A. wolności słowa.
- B. odpowiedzialności cywilnoprawnej.
- C. ochrony tajemnicy komunikowania się.
- D. prawa do uzyskiwania informacji publicznej.

23.2 Rozstrzygnij, czy ogłoszenie – wskazanego w tekście – wyroku sądu dało oskarżonemu możliwość skorzystania ze szczególnego środka odwoławczego w postaci kasacji do Sądu Najwyższego. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –
.....
.....

Ź: IM

..... **Zadanie 24. (0-1)**

O jednym z postępowań

Następstwem wniesienia prawidłowego pozwu jest wszczęcie postępowania [...]. Podmioty uczestniczące w postępowaniu mają równe prawa, to znaczy sąd ma obowiązek wysłuchania racji obu stron oraz dbania o to, aby strona działająca bez adwokata miała należyłą świadomość co do sposobu oraz treści dokonywanych czynności procesowych [...].

Kompendium wiedzy o społeczeństwie, państwie i prawie, red. S. Wronkowska, M. Zmierczak, Warszawa–Poznań 2002, s. 303–304.

Podaj nazwy opisanych w tekście rodzaju postępowania oraz zasady w postępowaniu.

- A. Nazwa rodzaju postępowania –
- B. Nazwa zasady –

Ź: EM 2018.05

..... /3 **Suma pkt. za zadania 23 -24**

BRUDNOPIS

Liczba punktów:..... Podpisy Komitetu Głównego: Spr.: Wer.:

Ż: EM..... – źródłem zadań są arkusze z egzaminów maturalnych CKE z poszczególnych podanych lat.

Ż: EMP.....- źródłem zadań są arkusze egzaminów maturalnych próbnych CKE z 2022 roku

Ż: IM- źródłem jest Informator Maturalny CKE